

УДК 336.2

І. Я. Максименко,
к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку та фінансів,
Національний університет "Запорізька політехніка"
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2362-6183>
І. О. Гребенюк,
магістрант кафедри обліку та фінансів,
Національний університет "Запорізька політехніка"
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-8496-4916>

DOI: 10.32702/2306-6792.2025.24.214

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ: МОЖЛИВОСТІ ТА ВИКЛИКИ

I. Maksymenko,
PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Accounting and Finance, National University "Zaporizhzhye Polytechnic"
I. Grebenyuk,
Master 6th year of the Department of Accounting and Finance, National University "Zaporizhzhye Polytechnic"

MODERN APPROACHES TO THE ORGANIZATION OF ACCOUNTING AND INTERNAL CONTROL IN ENTERPRISE MANAGEMENT: OPPORTUNITIES AND CHALLENGES

Стаття присвячена комплексному аналізу сучасних підходів до організації бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю в управлінні підприємством, визначенню ключових проблем їх функціонування та окресленню перспективних напрямів удосконалення. У роботі систематизовано теоретико-методологічні засади організації облікових процесів, розкрито роль аналітичності, деталізації господарських операцій та структурованої внутрішньої звітності у забезпеченні ефективного управління ресурсами підприємства. Особливу увагу приділено внутрішньому контролю як інструменту попередження ризиків, зміцнення фінансової дисципліни та підвищення достовірності управлінської інформації.

Підкреслено, що функціонування обліково-контрольної системи в сучасних умовах ринкового середовища має ґрунтуватися на принципах своєчасності, точності, прозорості та цілісності інформаційних потоків. Водночас низка викликів, таких як використання застарілих методик обліку, недостатня аналітичність даних, фрагментарність контрольних процедур і неузгодженість внутрішніх регламентів, ускладнюють реалізацію цих принципів на практиці. У цьому контексті підприємства потребують адаптивного та системного підходу до модернізації обліку й контролю, який враховуватиме специфіку їхнього функціонування, масштаби діяльності та ступінь ризиковості операцій.

Аргументовано, що удосконалення системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю є важливою умовою підвищення ефективності управління підприємством і забезпечення його фінансової стійкості. Зокрема, впровадження ризик-орієнтованих контрольних процедур, удосконалення регламентів документування операцій, розширення внутрішньої звітності, а також підвищення кваліфікації персоналу сприяють своєчасному виявленню відхилень, запобіганню фінансовим порушенням та оптимізації використання ресурсів. Важливим чинником переходу до більш ефективної обліково-контрольної системи є також гармонізація облікової політики підприємства та впорядкування внутрішніх процедур відповідно до сучасних управлінських потреб.

У висновку наголошено, що сучасні підходи до організації бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю повинні базуватися на принципах гнучкості, структурованості та орієнтації на управлінські потреби підприємства. Це дозволить оперативно реагувати на зміни внутрішнього й зовнішнього середовища, забезпечувати достовірність і повноту фінансових даних, підвищувати якість управлінських рішень та сприяти зміцненню конкурентних позицій підприємства в умовах динамічного розвитку економіки.

The article is devoted to a comprehensive analysis of modern approaches to the organization of accounting and internal control in enterprise management, identifying key problems of their functioning and outlining promising areas of improvement. The work systematizes the theoretical and methodological principles of the organization of accounting processes, reveals the role of analytics, detailing of business transactions and structured internal reporting in ensuring effective management of enterprise resources. Particular attention is paid to internal control as a tool for preventing risks, strengthening financial discipline and increasing the reliability of management information. It is emphasized that the functioning of the accounting and control system in modern market conditions should be based on the principles of timeliness, accuracy, transparency and integrity of information flows. At the same time, a number of challenges, such as the use of outdated accounting methods, insufficient data analytics, fragmentation of control procedures and inconsistency of internal regulations, complicate the implementation of these principles in practice. In this context, enterprises need an adaptive and systematic approach to the modernization of accounting and control, which will take into account the specifics of their functioning, the scale of activities and the degree of riskiness of operations.

It is argued that improving the accounting and internal control system is an important condition for increasing the efficiency of enterprise management and ensuring its financial stability. In particular, the implementation of risk-oriented control procedures, improving the regulations for documenting operations, expanding internal reporting, as well as improving personnel training contribute to the timely detection of deviations, preventing financial violations and optimizing the use of resources. An important factor in the transition to a more effective accounting and control system is also the harmonization of the enterprise's accounting policy and streamlining internal procedures in accordance with modern management needs.

The conclusion emphasizes that modern approaches to organizing accounting and internal control should be based on the principles of flexibility, structuring and orientation to the management needs of the enterprise. This will allow you to quickly respond to changes in the internal and external environment, ensure the reliability and completeness of financial data, improve the quality of management decisions, and help strengthen the competitive position of the enterprise in the conditions of dynamic economic development.

Ключові слова: бухгалтерський облік, внутрішній контроль, управлінський облік, обліково-контрольна система, аналітична звітність, ризик-орієнтований контроль, фінансова дисципліна, ефективність управління підприємством.

Key words: accounting, internal control, management accounting, accounting and control system, analytical reporting, risk-based control, financial discipline, efficiency of enterprise management.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОКІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Організація бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю на підприємствах є ключовою передумовою забезпечення їхнього стабільного функціонування, фінансової стійкості та конкурентоспроможності в умовах сучасного економічного середовища. У ринкових умовах облік втрачає роль суто реєстраційного інструмента та перетворюється на стратегічний елемент управління, що забезпечує керівництво своєчасною, достовірною й аналітично насиченою інформацією. Від ефективності побудови облікової системи залежить якість управлінських рішень, точність планування, оптимальність використання ресурсів і рівень контролю за господарськими процесами.

У сучасних умовах підприємства стикаються з необхідністю адаптації до зростання обсягів інформації, підвищення вимог інвесторів і партнерів до прозорості діяльності, а також до потреби посилення фінансової дисципліни. Це зумовлює актуальність удосконалення підходів до організації обліку, зокрема шляхом впорядкування системи рахунків, деталізації операцій, розширення внутрішньої звітності та підвищення аналітичності облікових даних. Така трансформація забезпечує підприємствам можливість своєчасно виявляти відхилення в діяльності, формувати реалістичні прогнози та оперативно реагувати на зміни внутрішнього й зовнішнього середовища.

Не менш важливою складовою ефективного управління виступає внутрішній контроль, який нині розглядається не лише як механізм виявлення помилок чи порушень, а як превен-

тивний інструмент, здатний забезпечувати систематичний моніторинг ризиків, оцінювання надійності облікових процедур і запобігання фінансовим втратам. Впровадження ризик-орієнтованих підходів, регулярний контроль відповідності фактичних показників плановим, а також удосконалення механізмів документування та перевірки господарських операцій сприяють зміцненню внутрішнього фінансового контролю.

Проблема полягає в тому, що значна частина підприємств продовжує використовувати традиційні, часто застарілі методи організації обліку й контролю, які не повною мірою відповідають сучасним потребам управління. Недостатня аналітичність даних, фрагментарність контрольних процедур, невпорядкованість внутрішньої документації та несистемність контролю можуть призводити до неефективного використання ресурсів, фінансових порушень і стратегічних помилок.

Таким чином, наукова й практична значущість проблеми обумовлена необхідністю модернізації системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю на підприємствах, орієнтованої на забезпечення прозорості, підвищення якості управлінських рішень та мінімізацію ризиків. Формування чітко структурованої, аналітично насиченої та контрольованої облікової системи є важливою умовою підвищення ефективності діяльності підприємств у динамічних умовах сучасної економіки та зростаючих вимог до фінансової звітності.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблематика організації бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю на підприємствах посідає вагомe місце в сучасних наукових дослідженнях, оскільки ефективність обліково-контрольної системи безпосередньо впливає на обґрунтованість управлінських рішень і фінансову стабільність суб'єктів господарювання. Значний внесок у теоретико-методологічний розвиток даної сфери зробили провідні вітчизняні науковці, серед яких: Білуха М.Т., Бутинець Ф.Ф., Герасимович А.М., Голов С.Ф., Гуцайлюк З.В., Єфіменко В.І., Завгородній В.П., Задорожний З.В., Кужельний М.В., Кузьмінський А.М., Лишиленко В.І., Нападовська А.В., Пилипенко І.І., Пушкар М.С., Сук А.К., Ткаченко Н.М., Чебанова Н.В. та Шевчук В.О. У їхніх працях ґрунтовно досліджено питання організації облікової політики, документального забезпечення обліку, методичних підходів до формування облікових да-

них, побудови системи внутрішнього контролю, а також класифікації ризиків і механізмів їх мінімізації.

Науковці наголошують на необхідності забезпечення об'єктивності, послідовності та аналітичності облікової інформації, що є основою для якісного управління підприємством. Особливе значення у працях дослідників приділяється удосконаленню внутрішнього контролю як інструмента запобігання помилкам і зловживанням, підвищенню рівня відповідальності виконавців, забезпеченню дотримання облікових регламентів та процедур.

Разом із тим, попри наявні наукові здобутки, низка актуальних аспектів організації обліку та контролю потребує подальшого розвитку. Передусім це стосується таких питань, як гармонізація облікової політики з вимогами сучасного економічного середовища, удосконалення первинного документування, оптимізація облікових процесів у частині трудомістких операцій, посилення аналітичної складової обліку та розроблення практичних методів підвищення ефективності внутрішнього контролю.

Актуальними залишаються й питання взаємодії між обліковими та контрольними підрозділами підприємств, формування єдиної інформаційної інфраструктури, удосконалення внутрішніх регламентів, методики оцінки контрольного середовища та розроблення інструментів, здатних забезпечити своєчасне виявлення відхилень у фінансово-господарській діяльності. У сучасних умовах динамічних економічних змін особливої уваги потребують нові підходи до класифікації ризиків, оцінювання контрольних процедур і формування системи превентивного контролю.

Таким чином, навіть за наявності значного наукового доробку, проблематика удосконалення організації бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю на підприємстві залишається актуальною та потребує подальшого теоретичного й практичного опрацювання. Поглиблення наукових досліджень у даному напрямі сприятиме формуванню ефективних моделей обліково-контрольної системи, здатних забезпечити достовірність фінансової інформації, зміцнення фінансової дисципліни та підвищення результативності управління підприємством.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є формування теоретичного підґрунтя та розроблення практичних рекомендацій щодо удосконалення системи бухгал-

Таблиця 1. Система організації обліку та внутрішнього контролю на підприємстві

Етап процесу	Основна функція	Інструменти та методи	Роль у системі контролю
Формування облікової політики	Визначення принципів, методів і стандартів	Внутрішні регламенти, стандарти IFRS, локальні положення	Забезпечує єдину основу для ведення обліку та контролю
Первинний облік	Фіксація господарських операцій	Платежі, рахунки-фактури, документи про витрати	Формує достовірну базу для аналізу та контролю
Аналітичний облік	Деталізація ресурсів, доходів і витрат	Субрахунки, облікові панелі, CRM/ERP-системи	Підсилює управлінські рішення та виявлення ризиків
Синтетичний облік	Узагальнення фінансової інформації	Баланс, звіт про прибутки та збитки, звіт руху грошових коштів	Забезпечує фінансову звітність та відповідність стандартам
Внутрішній контроль	Контроль правильності, законності і ефективності	Регулярні перевірки, аудит, автоматизовані системи	Мінімізує ризики помилок та шахрайства
Внутрішній аудит	Оцінка ефективності системи контролю	Оцінка ризиків, тестування процедур, звіти	Підвищує якість управління та виявляє проблемні зони

терського обліку та внутрішнього контролю на підприємстві в умовах зростаючих вимог до обґрунтованості управлінських рішень, прозорості господарських операцій та забезпечення фінансової стабільності. Реалізація означеної мети передбачає визначення ключових сучасних підходів до організації облікових процедур, виявлення можливостей класичної системи обліку, оцінку її обмежень та встановлення оптимальних напрямів розвитку внутрішньоконтрольного середовища.

У статті планується розглянути механізми вдосконалення структури облікової політики, підвищення аналітичності облікових даних, поліпшення документального забезпечення та організації інформаційних потоків між структурними підрозділами підприємства. Особливу увагу приділяється проблемам функціонування традиційних систем контролю, зокрема недостатній регламентованості процедур, ризикам помилок у первинних документах, трудомісткості облікових операцій і труднощам у координації дій між відповідальними особами.

Досягнення поставленої мети також передбачає обґрунтування практичних заходів щодо оптимізації внутрішнього контролю, які забезпечать підвищення достовірності даних, своєчасне виявлення відхилень, запобігання фінансовим порушенням та зміцнення фінансової дисципліни на підприємстві. Результати дослідження створять концептуальну основу для модернізації системи обліку, сприятимуть підвищенню якості управління фінансово-господарською діяльністю та забезпечать підприємству можливість ефективного реагування на сучасні виклики, зумовлені динамічністю економічного середовища та підвищенням вимог до транспарентності корпоративних процесів.

ВИКЛАДЕННЯ ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Система бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю на підприємстві є ключовим інструментом забезпечення прозорості фінансової інформації, ефективного управління ресурсами та підвищення конкурентоспроможності. Сучасний етап розвитку бізнес-середовища характеризується зростанням обсягів облікової інформації, посиленням вимог до фінансової дисципліни, цифровізацією управлінських процесів та інтеграцією міжнародних стандартів обліку та аудиту.

Організація обліку та контролю на підприємстві передбачає комплексну взаємодію процесів первинного, аналітичного та синтетичного обліку з механізмами внутрішнього контролю, аудиту та управлінського аналізу. Такий підхід забезпечує достовірність, повноту та своєчасність даних для прийняття управлінських рішень, планування фінансових потоків та мінімізації ризиків неправомірного використання ресурсів.

Запропонована модель організації обліку та внутрішнього контролю (табл. 1) демонструє послідовність руху інформації — від первинної документації до формування фінансової та управлінської звітності, включаючи контрольні механізми. Вона відображає взаємозв'язок між операційними процесами, управлінським обліком і внутрішнім аудитом, забезпечуючи комплексний підхід до управління фінансами підприємства.

Ефективність обліку та контролю на підприємстві визначається здатністю системи адаптуватися до сучасних викликів: цифровізації, росту обсягів даних, інтеграції міжнародних стандартів та ризик-орієнтованого управління. Водночас, підприємства стикаються з низкою проблем:

- недостатньою автоматизацією облікових і контрольних процедур;
- низьким рівнем інтеграції між підрозділами;
- дефіцитом кваліфікованого персоналу у сфері внутрішнього аудиту та контролю;

Таблиця 2. Проблеми та напрями вдосконалення обліку і внутрішнього контролю на підприємстві

Проблема	Сутність проблеми	Наслідки для підприємства	Напрямок удосконалення
Низький рівень цифрової інтеграції	Несумісність облікових систем та ERP-платформ	Зниження оперативності, дублювання даних	Інтеграція цифрових систем, автоматизація процесів
Недостатній розвиток аналітичного обліку	Відсутність детальних субрахунків та панелей управління	Складність управлінського аналізу, ризики помилок	Поглиблення аналітики, впровадження інтерактивних панелей показників
Дефіцит кваліфікованого персоналу	Нестача фахівців з внутрішнього аудиту та контролю	Низька ефективність контролю, затримка звітності	Навчальні програми, підвищення кваліфікації, сертифікація фахівців
Відсутність ризик-орієнтованих моделей	Контроль націлений на формальність, а не ризики	Неефективне використання ресурсів контролю	Впровадження ризик-орієнтованого внутрішнього контролю, цифрова аналітика ризиків
Невідповідність міжнародним стандартам	Процедури не узгоджені з IFRS, COSO, ISO	Зниження довіри інвесторів і партнерів	Гармонізація процедур, впровадження міжнародних практик обліку та аудиту

— відсутністю системного впровадження ризик-орієнтованих моделей;

— необхідністю гармонізації облікової та контрольної системи з міжнародними стандартами IFRS, COSO та ISO.

Таблиця 2 узагальнює проблеми та можливі напрями удосконалення організації обліку та внутрішнього контролю на підприємстві.

Виявлені проблеми підкреслюють системний характер викликів у сфері обліку та внутрішнього контролю на підприємствах. Комплексне вирішення потребує одночасного розвитку аналітичного обліку, цифровізації процесів, впровадження ризик-орієнтованих механізмів та підвищення кваліфікації персоналу.

Запровадження інтегрованих ERP-систем, автоматизованих панелей показників, цифро-

вих інструментів контролю та внутрішнього аудиту дозволяє підвищити прозорість, знизити ризики помилок і шахрайства, забезпечити оперативну і достовірну фінансову інформацію для прийняття управлінських рішень.

Рис. 1. демонструє системну взаємодію між основними елементами облікової та контрольної діяльності підприємства. У запропонованій моделі облік виступає не лише як технічний процес реєстрації даних, а як інтегрована інформаційно-аналітична система, що забезпечує управлінський і фінансовий контроль.

Перший етап — формування облікової політики — є концептуальним підґрунтям для роботи облікової системи та визначає методологію оцінки активів, зобов'язань, доходів і витрат, принципи внутрішнього контролю, порядок документообігу. Цей блок створює нормативний каркас, який забезпечує єдині стандарти облікової діяльності на всіх рівнях підприємства.

Другий етап — первинна реєстрація господарських операцій — охоплює фіксацію економічних подій у первинних документах. На цьому рівні формується базовий масив інформації, який є ключовим для подальшого аналізу та контролю. Правильність, своєчасність і повнота первинного обліку визначають точність фінансових показників.

Третій блок — аналітичний облік — забезпечує деталізацію даних за напрямами діяльності, видами ресурсів, підрозділами та контрагентами. Аналітичні рахунки дозволяють

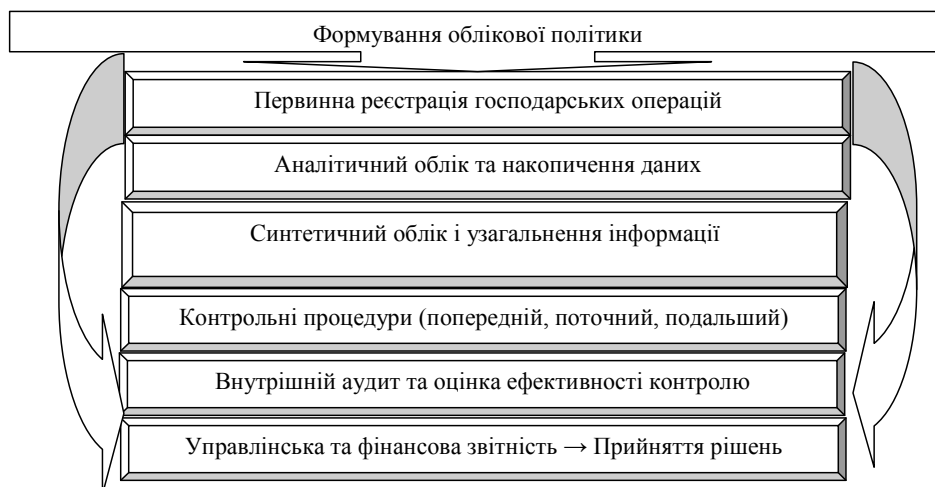

Рис. 1. Логіко-структурна схема взаємодії обліку та внутрішнього контролю

здійснювати глибоку оцінку використання активів, аналіз витрат, формування управлінських показників. Цей рівень сприяє виявленню відхилень і ризиків, що є підґрунтям для контролю.

Четвертий етап — синтетичний облік — узагальнює аналітичні дані у формі зведених облікових реєстрів, що використовуються для складання фінансової звітності. Синтетичний облік забезпечує інтеграцію всієї інформації підприємства та формує системний погляд на його фінансовий стан.

П'ятий компонент — контрольні процедури. Вони включають попередній контроль (до здійснення операцій), поточний контроль (під час їх виконання) та подальший контроль (після завершення операцій і закриття облікових періодів). Контроль охоплює перевірку правомірності операцій, відповідності внутрішнім регламентам, точності даних, а також мінімізацію ризиків помилок і шахрайства.

Шостий блок — внутрішній аудит — виконує оцінку ефективності облікової роботи та систем контролю. Він виявляє слабкі місця, аналізує ризики, перевіряє достовірність облікових даних і формує рекомендації для удосконалення. Внутрішній аудит виступає незалежним механізмом підвищення якості управління.

Завершальним етапом є формування управлінської та фінансової звітності, які слугують інформаційною базою для стратегічного та оперативного управління. На основі даних обліку та результатів контролю керівництво підприємства приймає рішення щодо оптимізації бізнес-процесів, розподілу ресурсів, інвестицій, управління ризиками та підвищення ефективності діяльності.

Таблиця 3 відображає основні можливості й виклики, характерні для організації системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю, що ґрунтується на традиційних підходах, ручних процедурах і документальній фіксації операцій. З одного боку, класична модель обліку забезпечує високу ступінь деталізації господарських операцій, чітку фіксацію даних у первинних документах і можливість формування структурованої облікової політики, що відповідає чинним нормативним вимогам. Це сприяє послідовності облікових

Таблиця 3. Можливості та виклики сучасної організації класичного обліку та внутрішнього контролю на підприємстві

Можливості	Їх характеристика	Виклики	Сутність викликів
1. Удосконалення облікової політики	Можливість чіткого розмежування процедур, підвищення прозорості та послідовності обліку	1. Висока трудомісткість облікових процесів	Значний обсяг ручних операцій, ризик технічних помилок, повільність опрацювання даних
2. Розвиток системи внутрішнього контролю	Посилення контролю за господарськими операціями, зменшення порушень	2. Недостатність регламентації контрольних процедур	Нечіткий розподіл відповідальності, відсутність єдиних стандартів контролю
3. Поглиблення аналітичного обліку	Збільшення кількості субрахунків, можливість детальнішого фінансового аналізу	3. Обмеженість аналітичних розрізів у традиційній системі обліку	Складність формування розширеної управлінської звітності
4. Підвищення ролі документального оформлення	Забезпечення достовірності даних шляхом чіткої перевірки первинних документів	4. Ризики помилок у первинних документах	Недоліки їх заповнення, неточності, відсутність належного контролю
5. Оптимізація взаємодії між бухгалтерією та структурними підрозділами	Поліпшення обміну інформацією, узгодженість облікових даних	5. Комунікаційні розриви між підрозділами	Несвоєчасність передачі документів, дублювання інформації
6. Гармонізація облікових процедур із національними стандартами	Підвищення точності, зіставності та правомірності облікових операцій	6. Часті зміни нормативної бази	Необхідність постійних адаптацій, можливі помилки у застосуванні норм

процедур, підвищенню прозорості фінансових операцій і забезпеченню належного рівня контролю.

З іншого боку, традиційний облік має низку суттєвих обмежень, що проявляються у значній трудомісткості ручних операцій, ризиках допущення помилок, недостатній регламентованості контрольних заходів та обмеженості аналітичних можливостей. Проблеми взаємодії між структурними підрозділами, затримки в передачі документації й часті зміни законодавства додатково ускладнюють ефективність роботи бухгалтерії та внутрішніх контролерів.

Узагальнюючи зміст таблиці, можна стверджувати, що успішний розвиток системи обліку потребує системного вдосконалення: підвищення якості документального оформлення, чіткої регламентації контрольних процедур, оптимізації обміну інформацією між підрозділами та гармонізації облікової політики з чинними національними стандартами. Лише комплексний підхід до зміцнення обліково-контрольної системи дозволяє мінімізувати можливі ризики, підви-

щити достовірність даних та забезпечити ефективне управління підприємством у традиційних умовах.

ВИСНОВКИ

Сучасні підходи до організації обліку та внутрішнього контролю на підприємстві характеризуються інтегрованістю, цифровізацією та орієнтацією на ризики, що зумовлює суттєве переосмислення ролі облікової системи в управлінні бізнесом. Облік перестає бути виключно інструментом фіксації господарських операцій і трансформується у стратегічний інформаційно-аналітичний ресурс, який забезпечує прозорість, обґрунтованість та ефективність управлінських рішень. Удосконалення системи внутрішнього контролю спрямоване на своєчасне виявлення порушень, мінімізацію операційних і фінансових ризиків, підвищення відповідальності персоналу та формування культури корпоративної безпеки.

Отже, сучасні моделі організації обліку та внутрішнього контролю потребують системного підходу, стратегічного бачення та гнучкого поєднання традиційних і інноваційних практик. Ефективна їх реалізація забезпечує не лише достовірність облікової інформації, а й формує основу для сталого розвитку підприємства, підвищення його економічної стійкості та здатності адаптуватися до динамічного ринкового середовища.

Література:

1. Maksymenko, I., Akimov, A., Dimich A., (2025). Diagnostics and predicting of customs payments as a tool for ensuring national security in the conditions of martial law in Ukraine. *Baltic Journal of Economic Studies*, vol. 11 № 4, pp. 106—118. <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2025-11-4-106-118>
2. Maksymenko, I., Chumak O., Akimov A., (2023). Efficiency of the customs taxation system as a key component of Ukraine's financial stability in the context of war. *Baltic Journal of Economic Studies*, vol. 3, pp. 137—144. <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2023-9-3-137-144>
3. Maksymenko I., Melikhova T. Accounting and analytical procurement of state financial control and directions of its implementation in Ukraine. *Baltic Journal of Economic Studies*, Volume 3 Number 5. Riga: Publishing House "Baltija Publishing. 2017. P. 268—275. <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2017-3-5-268-275>
4. Максименко І. Я. Особливості обліку необоротних активів бюджетних установ. *Ефективна економіка*. 2014. № 6. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3152> (дата звернення 22.11.2025).

www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3152 (дата звернення 22.11.2025).

5. Максименко І. Я., Сопілко О. А. Державний фінансовий контроль як важливий фактор дієвості ведення обліку та аналізу діяльності бюджетних установ. *Агросвіт*. 2016. № 15—16. С. 36—40. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/15-16_2016/7.pdf (дата звернення 22.11.2025).

6. Максименко І. Я. Особливості проведення державного фінансового контролю в частині складання і виконання кошторисів бюджетних установ. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 19. С. 42—44. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/19_2017/10.pdf (дата звернення 22.11.2025).

References:

1. Maksymenko, I. and Akimov, A. and Dimich A., (2025), "Diagnostics and predicting of customs payments as a tool for ensuring national security in the conditions of martial law in Ukraine", *Baltic Journal of Economic Studies*, vol. 11, no. 4, pp. 106—118. <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2025-11-4-106-118>.
 2. Maksymenko, I. and Chumak O. and Akimov A., (2023), "Efficiency of the customs taxation system as a key component of Ukraine's financial stability in the context of war", *Baltic Journal of Economic Studies*, vol. 3, pp. 137—144. <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2023-9-3-137-144>
 3. Maksymenko, I. and Melikhova, T. (2017), "Accounting and analytical procurement of state financial control and directions of its implementation in Ukraine", *Baltic Journal of Economic Studies*, vol. 3, no. 5, pp. 268—275. <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2017-3-5-268-275>
 4. Maksymenko, I. (2014). "Peculiarities of accounting for non-current assets of budgetary institutions", *Efektivna ekonomika*, vol. 6, pp. 268—275, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3152> (Accessed 22 November 2025).
 5. Maksymenko, I. and Sopilko, O. (2016). "State financial control as an important factor in the effectiveness of accounting and analysis of the activities of budgetary institutions", *Ahrosvit*, vol. 15—16, pp. 36—40, available at: http://www.agrosvit.info/pdf/15-16_2016/7.pdf (Accessed 22 November 2025).
 6. Maksymenko, I. and Radchenko, Y. (2017). "Features of state financial control in the preparation and execution of budget estimates of budgetary institutions", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 19, pp. 42—44, available at: http://www.investplan.com.ua/pdf/19_2017/10.pdf (Accessed 22 November 2025).
- Стаття надійшла до редакції 04.12.2025 р.*